

CHANGEMAKER OPAS TOIMINTAAN

CHANGEMAKER OPAS TOIMINTAAN

Aineiston on tuottanut Kirkon Ulkomaanavun
Changemaker-verkosto.

TOIMITUS: Changemakerin materiaalityöryhmä

KUVAT:

Changemakerin kuva-arkisto: Eva Hämäläinen (s. 4,
14, 17, 22), Ulla-Sisko Jauhiainen (s. 10), Barun Khanal (s.
23) Pertti Keinänen (s. 21), Sini Tyvi (s. 8, 11, 13, 14, 22, 25,
kansi)

Kirkon Ulkomaanavun kuva-arkisto: Outi Behm (s. 38),
Zara Järvinen (s. 28), Rami Kolehmainen (s. 32), Ulla Kärki
(s. 30–31), Antti Reenpää (s. 5)

ACT-Alliancen kuva-arkisto: Paul Jeffrey (s. 26, 27, 41)

TAITTO: Tea Ikonen, Taitopaja Pikku Ihme

PAINOPAikka: Erweko Oy, 2015

Painotuote
441 032

SISÄLLYS

Lukijalle.....	5
Mikä Changemaker on?.....	6
Changemaker verkostona.....	6
Valtakunnallinen toiminta.....	9
Pysyvät teemat ja vaikuttaminen.....	9
Globalisti.....	12
Changemaker-viikonloput.....	12
Paikallisryhmäpäivät.....	13
Kansainvälinen yhteistyö.....	14
Paikallinen toiminta.....	15
Mitä paikallisryhmätoiminta on?.....	15
Paikallisryhmän perustaminen.....	16
Mitä paikallisryhmässä voi tehdä?.....	18
Paikallinen yhteistyö.....	21
Toimintavinkit.....	24
Yleisiä toimintavinkkejä.....	24
Teemoihin liittyviä toimintavinkkejä.....	26
Luku- ja elokuvavinkit.....	34
Lisätietoa netistä.....	39
Changemaker on osa Kirkon Ulkomaanapua.....	40

LUKIJALLE

Viimeisten vuosikymmenien aikana melkein jokainen ihmiselämän osa-alue on muuttunut huimasti globalisaation ja uusien innovaatioiden myötä, ja tieto toisella puolella maailmaa tapahtuneista asioista saavuttaa meidät sekunneissa. Yksi aikamme suurimmista haasteista on taata, että nämä muutokset hyödyttävät maailman väestöä tasapuolisesti ja tarjoavat jokaiselle mahdollisuuden elää hyvää, ihmisarvoista elämää. Uskoa muutokseen ja halua vaikuttaa nykytilanteeseen kaivataan siis enemmän kuin koskaan aikaisemmin!

Tämä opas on suunnattu sinulle, joka olet kiinnostunut globaalin oikeudenmukaisuuden edistämisestä ja reilumman maailman rakentamisesta. Tutustumalla oppaan lukuihin saat kattavan kuvan Changemaker-verkoston toiminnasta sekä runsaasti erilaisia vinkkejä siitä, miten voit tehdä oman osasi maailmanlaajusten haasteiden ratkomiseksi.

Tarkoituksenamme on tarjota innostavia ideoita niin uusille maailmanmuuttajille kuin Changemakerissa pidempään mukana olleille konkareillekin – toi-

vomme, että vinkit antavat lisäpotkua paikallisryhmätoimintaan ja kannustavat oppimaan uutta rauhaan, talouteen sekä ympäristöön liittyvien teemojen parissa. Parhaat vaikutuskeinot löytyvät mielestämme ilon ja luovuuden kautta!

Käsissäsi olevan oppaan kirjoittajat ovat nuoria changemakereita. Haastamme sinut toimimaan paremman maailman puolesta! Saat pian huomata, että maailman epäkohtiin vaikuttaminen on sekä palkitsevaa että hauskaa. Antoisia lukuhetkiä!

*Helsingissä huhtikuussa 2015
Changemakerin materiaalityöryhmä*

MIKÄ CHANGEMAKER ON?

Changemaker on nuorten ja nuorten aikuisten vaikuttamisverkosto, joka toimii globaalien oikeudenmukaisuuden puolesta. Verkosto vaikuttaa toiminnallaan epäoikeudenmukaisuutta edistäviin ja ylläpitäviin rakenteisiin. Tarjoamme nuorille konkreettisia keinoja ympäristön, ihmisoikeuksien ja rauhan puolesta toimimiseen. Changemakerin toiminta on nuorten ideoimaa ja toteuttamaa.

Changemaker muuttaa maailmaa vaikuttamistyöllä, kuten kampanjatempauksilla, vetoamuksilla ja tapaamisilla päättäjien kanssa. Vuosittain vaihtuvilla kampanjoilla verkosto pyrkii vaikuttamaan politiikkoihin, yksittäisiin ihmisiin, yrityksiin ja kirkkoon – kaikkiin toimijoihin, joiden tekemät päätökset vaikuttavat niin suomalaisten kuin muuallakin asuvien elämään. Koska ongelmat ovat ihmisten aiheuttamia, uskomme, että me ihmisinä voimme myös vaikuttaa niiden poistamiseksi. Verkoston vaikuttamistyön teemoja ovat rauha, velka ja ympäristö.

Changemakerin kantavia arvoja ovat oikeudenmukaisuus, vastuullisuus ja lähimmäisenrakkaus. Verkostomme on puoluepoliittisesti sitoutumaton ja elämäntarkoituksellisesti avoin. Muita tärkeitä periaatteita toiminnassamme ovat avoimuus, ekologisuus, konkreettisuus ja lain kunnioitus. Kaikessa verkoston päätöksenteossa tärkeää ovat demokraattisuus ja läpinäkyvyys.

Suomen Changemaker-verkosto on perustettu

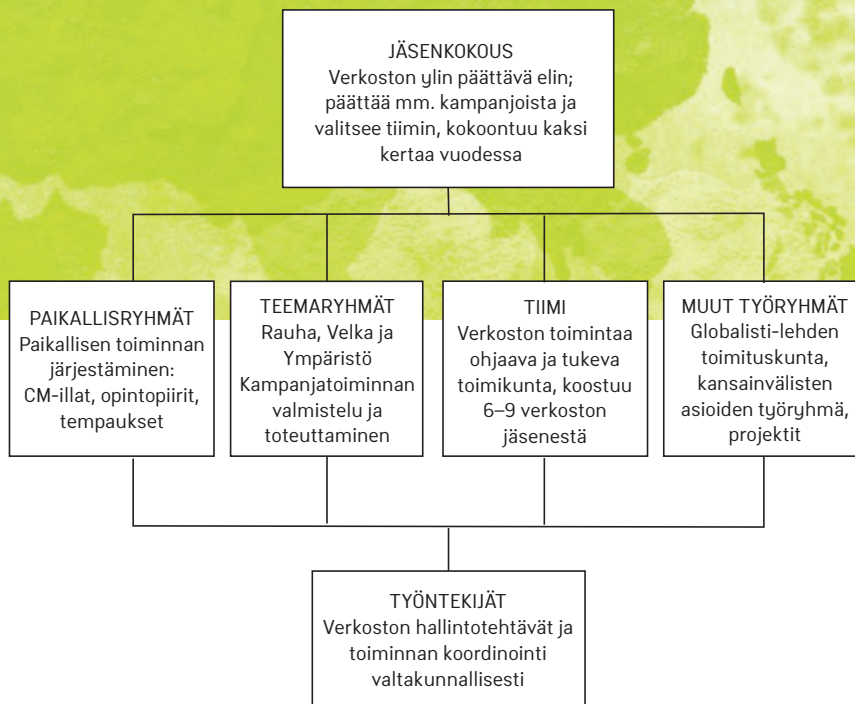
vuonna 2004 ja se toimii Kirkon Ulkomaanavun yhteydessä. Idea toimintaan on lähtöisin Norjasta, jossa Changemaker-verkosto perustettiin jo vuonna 1992. Changemakereita löytyy myös Islannista, Unkarista, Hollannista, Keniasta, Pakistanista ja Kambodžasta.

Changemakerilla on toimintaa niin valtakunnallisella kuin paikallisellakin tasolla. Lähdä siis mukaan paikallisryhmätoimintaan, tuo taitosi verkoston Globalisti-lehden tekoon tai opi uutta ja ole mukana tekemässä kampanjoita teemaryhmissä. Kaikille on paikka ja tapa hyödyntää omaa osaamistaan Changemakerissa!

Kaksi kertaa vuodessa järjestettävät Changemaker-viikonloput kokoavat changemakereita ympäri Suomen kouluttautumaan, kampanjoimaan ja viettämään aikaa yhdessä. Myös eri puolilla Suomea toimiville paikallisryhmille on tarjolla mahdollisuus kohdata muita ryhmiä kahdesti vuodessa paikallisryhmäpäivillä. Tervetuloa mukaan muuttamaan maailmaa meidän kanssamme!

CHANGEMAKER VERKOSTONA

Changemakerin paikallinen toiminta tapahtuu eri puolilla Suomea sijaitsevista paikallisryhmissä. Niiden keskiössä ovat kehityskysymyksistä kiinnostuneet nuoret ja nuoret aikuiset, jotka järjestävät mielenkiintonsa mukaista tekemistä globaalien oikeudenmukaisuuden laajan teeman alla.

Verkoston valtakunnallinen kampanjatoiminta puolestaan rakentuu kolmen pysyvän teeman – rauhan, velan ja ympäristön – ympärille. Kullakin aihepiirillä on oma teemaryhmänsä, joka kokoontuu säännöllisesti kouluttautumaan ja keskustelemaan teemaan liittyvistä ajankohtaisista aiheista. Teemaryhmien lisäksi verkoston valtakunnalliseen toimintaan osallistuvat vuosittain valittava Tiimi, Globalisti-lehden toimituskunta, kansainvälisten asioiden työryhmä ja muut ajankohtaiset työryhmät sekä verkoston työntekijät. Changemaker pitää tärkeänä, että verkoston kaikilla jäsenillä on mahdollisuus osallistua valtakunnalliseen toimintaan. Tämän vuoksi matkakulut valtakunnallisiin tapahtumiin korvataan juna- ja bussilippuja vastaan.

Päätöksenteko Changemakerissa

Changemakerin ylin päättävä elin on jäsenkokous, joka kokoontuu kaksi kertaa vuodessa ja on avoin kaikille verkoston jäsenille. Jäsenkokouksessa päätetään muun muassa pysyvistä teemoista, valtakunnallisista tavoitteista ja seuraavan vuoden pääkampanjasta. Lisäksi syksyn jäsenkokous valitsee verkoston puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja 4–7 muusta jäsenestä koostuvan tiimin, joka organisoii verkoston valtakunnallista toimintaa. Tiimiläisten valintaa varten järjestetään avoin haku, ja jokainen Changemakerin jäsen voi hakea tiimiin.

Avoimuus, verkostodemokratia ja päätöksenteon läpinäkyvyys ovat Changemakerin toimintaa ohjaavia periaatteita. Jokaisella verkoston jäsenellä on mah-

dollisuus vaikuttaa ja osallistua yhteiseen päätöksentekoon käyttämällä puheoikeutta ja äänestämällä jäsenkokouksissa. Myös Changemakerin työntekijät osallistuvat jäsenkokouksiin, mutta heillä ei ole niissä äänioikeutta.

Tule mukaan verkostoon!

Changemakereita yhdistää halu vaikuttaa kehityksy-
symyksiin ja edistää globaalia oikeudenmukaisuutta
käytännöllisin sekä luovin keinoin. Verkoston toiminta
on avointa kaikille siitä kiinnostuneille nuorille ja (alle
36-vuotiaille) nuorille aikuisille. Uudet ja vanhat maa-
ilmanmuuttajat ympäri Suomea ovatkin lämpimästi
tervetulleita verkoston eri ryhmiin!

Liittymällä Changemakerin jäseneksi olet mukana
rakentamassa nykyistä reilumpaa maailmaa yhdes-
sä muiden vapaaehtoisten kanssa. Kaikki verkoston
jäsenet saavat kuukausittain sähköisen uutiskirjeen,
jossa on tietoa ajankohtaisista asioista. Changemake-
rin jäsenyys on maksutonta eikä velvoita mihinkään
– voit osallistua toimintaan juuri siinä määrin, mikä
tuntuu itsestäsi sopivalta. Kokeneemmat, 36 vuoden
ikärajan ylittäneet aktiivit ja muut Changemakerin
toiminnan tukemisesta kiinnostuneet voivat jakaa
asiantuntemustaan ryhtymällä changementoreiksi.
Lue lisää teema- ja paikallisryhmistä sekä verkoston
ajankohtaisista tapahtumista ja liity Changemakerin
jäseneksi osoitteessa changemaker.fi!

VALTAKUNNALLINEN TOIMINTA

PYSYVÄT TEEMAT JA VAIKUTTAMINEN

Changemaker kampanjoi kolmeen eri teemaan – rauhaan, velkaan ja ympäristöön – liittyvistä kysymyksistä. Kullakin teemalla on oma vapaaehtoisista koostuva ryhmänsä. Teemaryhmien toimintaan on helppo tulla mukaan esimerkiksi liittymällä niiden sähköpostilistoille ja osallistumalla ryhmien tapaamiin. Teemoihin liittyvää ennakko-osaamista ei vaadita, vaan ryhmät ovat avoimia kaikille innostuneille – tavoitteena niiden toiminnassa on nimenomaan yhdessä oppiminen.

Rauha

Changemakerin rauharyhmä käsittelee rauhateemaa hyvin monipuolisesti ottaen kaikessa vaikuttamistyössään huomioon Suomen ja suomalaisten vastuun maailman aseellisissa konflikteissa. Rauharyhmässä keskustellaankin niin asekaupan, sijoitus- ja liiketoiminnan, radikalisoitumisen kuin kansainvälisen liikkuvuuden vaikutuksista erilaisiin maailmanpolitiisiin ristiriitoihin.

Rauharyhmä näkee Suomen roolin konfliktien ennaltaehkäisijänä ja rauhanomaisena ratkaisijana tärkeänä. Siksi ryhmä vaatii, että Suomen valtio osallistuisi aktiivisesti siviiliriisinhallintaan sekä edistäisi inhimillistä turvallisuutta kehitys yhteistyön keinoin.

Rauharyhmä on vaikuttamistoiminnassaan pitänyt

esillä esimerkiksi resursseihin pohjautuvan liiketoiminnan vaikutuksia konflikteihin. Joillain alueilla, kuten Kongossa, aseellista konfliktia ylläpidetään siksi, että sen ansiosta pystytään riistämään maan luonnonvaroja ja myymään ne ostajille – ja samalla rahoitetaan konfliktin pitenemistä. Changemaker onkin kampanjoinut tällaisen toiminnan lopettamiseksi kampanjassaan Kännykkäsi todellinen hinta.

Myös asekauppakysymyksiä käsitellään paljon. Vaikuttamistoiminnassaan ryhmä on tuonut hyvin vahvasti esiin Suomen asevientipolitiikan ja ihmisoikeuspolitiikan välistä ristiriitaa, ja ryhmä vaatii, että asevientilupia myönnettäessä otettaisiin entistä paremmin huomioon eettiset perusteet. Ryhmä peräänkuuluttaa myös asevalvonnan tiukentamisen tarvetta, jotta suomalaiset aseet eivät päätyisi pitkittämään aseellisia konflikteja maailmalla. Lisäksi ryhmä toivoo, että Suomi noudattaisi kansainvälisiä asekauppasopimuksia sekä ratifioisi rypäleaset kieltävän Oslos sopimuksen.

Rauharyhmä tekee rauhankasvatustyötä ja pyrkii kannustamaan niin yksilöitä, yrityksiä kuin valtiota entistä vastuullisempaan tulevaisuuteen. Päätäjien toivotaan vaikuttavan merkittäviin kansainvälisiin instituutioihin, kuten Euroopan Unioniin ja Yhdistyneisiin kansakuntiin siten, että maailman konflikteja saataisiin ratkaistua ja ehkäistyä yhdessä. Ryhmä kannustaa erityisesti nuoria toimimaan rauhan

puolesta. Rauhankasvatuksen yhtenä osa-alueena on väkivaltaisen radikalisoitumisen ehkäiseminen.

Teemaryhmä käy keskustelua ryhmää kiinnostavista aiheista sekä vaikuttamistoiminnasta erityisesti ryhmän tapaamisissa. Keskustelua käydään myös ryhmän sähköpostilistalla. Ryhmän sähköpostilistalla myös ilmoitetaan aina tulevista tapaamisista ja niiden teemoista. Lisätietoja ryhmän toiminnasta saa ryhmän yhteyshenkilöltä sekä Changemakerin puheenjohtajalta.

Velka

Velkaryhmä tarkastelee globaalin talouden oikeudenmukaisuutta. Ryhmän kampanjoinnin tavoitteena on, että Suomi toimii aktiivisesti kehitysmaiden velkaongelman ratkaisemiseksi ja veroparatiisien kitkemiseksi. Velkaryhmän pyrkimyksenä on vaikuttaa päättäjiin, jotta suomalaiset toimijat kantaisivat vastuunsa velkakysymyksessä. Ryhmä lisää tietoisuutta kehitysmaiden velkaongelmasta ja nostaa sen julkiseen keskusteluun.

Kehitysmaiden velkaongelma ylläpitää köyhyyttä ja on yksi suurimmista esteistä globaalin oikeudenmukaisuuden toteutumiselle. Kun kohtuuton osa velkaantuneiden valtioiden budjeteista kuluu velan takaisinmaksuun, rahaa ei jää koulutuksen ja terveydenhuollon järjestämiseen. Epäoikeudenmukaisissa oloissa syntynyttä velkaa kutsutaan epäoikeutetuksi

velaksi, eikä sellaista pitäisi joutua maksamaan takaisin. Epäoikeudenmukaiset olosuhteet voivat tarkoittaa esimerkiksi laajamittaista korruptiota tai vastuuttomasti myönnettyjä lainoja, joilla on rahoitettu muun muassa epäonnistuneita ja huonosti suunniteltuja kehityshankkeita.

Velkateeman yhteydessä nostamme esille myös muita globaaliin talousjärjestelmään liittyviä epäoikeudenmukaisuuden kysymyksiä. Esimerkiksi verovälttely murentaa pohjaa hyvinvoinnilta. Kehitysmaille veroparatiisit ovat köyhyysloukku: niistä virtaa rahaa veroparatiiseihin ja rikkaisiin maihin yhdeksän-

VELAN VANGIT -KAMPANJA

Changemakerin Velan vangit -kampanja keskittyy Costa Rican surulliseen sairaalalaitetapaukseen, niin sanottuun Proyecto Finlandiaan. Suomi tuki kehitysyhteistyövaroistaan Costa Ricaan suunnattua sairaalalaitteventiä vuosina 2001–2003. Jälkikäteen laitteet kuitenkin osoittautuivat ylihintaisiksi ja suurelta osin tarpeettomiksi. Tästä huolimatta Suomi sysäsi vastuun hankkeen epäonnistumisesta Costa Ricalle. Changemaker vaati kampanjassaan, että Suomi myöntäisi vastuunsa tapahtuneesta ja mitätöisi toimintansa seurauksena syntyneen epäoikeutetun velan.

kertaisesti koko maailman kehitysyhteistyövarojen verran.

Velkaryhmä on ollut vastuussa Changemakerin pääkampanjasta useana vuonna. Aiheena ovat olleet muun muassa kehitysmaiden epäoikeutettu velka ja verovälttely.

Changemaker kannustaa jokaista ottamaan kantaa

globaalin oikeudenmukaisuuden puolesta ja vaati-
maan Suomelta vastuullisia toimia velkakysymyksen
ratkaisussa. Ryhmä kokoontuu säännöllisesti eri
aihepiirien pohjalta. Sen jäsenet opiskelevat asioita
yhdessä, järjestävät koulutuksia ja vierailevat ryhmän
teemoja koskevissa mielenkiintoisissa paikoissa.
Tervetuloa mukaan vaikuttamaan!

Ympäristö

Ympäristöryhmä käsittelee nimensä mukaisesti ympäristöön ja kestäväan kehityksen liittyviä teemoja. Se seuraa globaaleja ympäristömuutoksia, jotka koettelevat raskaimmin kehitysmaissa asuvia ihmisiä – heitä, joilla on kaikkein pienimmät edellytykset vastata ympäristöongelmiin. Tavoittelemme maailmaa, jossa ihmisten elintaso ei ylitä luonnon kantokykyä. Tähän liittyen pyrkimyksenämme on, että Suomi toimii vastuullisesti yhteistyössä kehittyvien maiden kanssa ja huomioi toimintansa ympäristövaikutukset.

Changemaker pyrkii edistämään ympäristöarvojen tunnustamista ja huomioimista kaikessa toiminnassa niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. Ympäristöasiat ovatkin läpileikkaava tema verkoston toiminnassa. Haluamme lisätä yhteiskunnallista ja yksilöllistä vastuuta ympäristöön ja ilmastoon liittyvissä kysymyksissä. Lisäksi kannustamme jokaista muuttamaan omia elämäntapojaan kestävämmälle pohjalle ja tekemään ympäristöystävällisempiä valintoja.

Viime vuosina ympäristöryhmässä on kampanjoitu ilmastolain puolesta, vaadittu kehitysmaissa toimivia suomalaisyrityksiä kunnioittamaan paikallisväestön maankäyttöoikeuksia ja kiinnitetty huomiota reilumman suklaan tuotantoon sekä elektroniikkajätteeseen liittyviin kysymyksiin.

Jos olet kiinnostunut ympäristöasioista, Changemakerin ympäristöryhmä saattaisi olla sinun juttusi. Ryhmän sähköpostilistalle kannattaa liittyä jo siksi, että sen kautta saa kätevästi tiedon uusimmista tapahtumista ja siitä, mitä ympäristöteeman saralla on meneillään. Kaikki ovat lämpimästi tervetulleita mukaan toimintaan!

GLOBALISTI

Globalisti on Changemakerin vapaaehtoisten toimitama lehti, joka ilmestyy kahdesti vuodessa. Lehden tavoitteena on lisätä tietoa kehityskysymyksistä ja innostaa yhä useampia nuoria toimimaan globaalin oikeudenmukaisuuden puolesta. Globalisti käsittelee samoja teemoja, joiden ympärille verkoston toimintakin rakentuu, ja nostaa lisäksi esille keskustelua herättäviä ajankohtaisia kysymyksiä.

Globalistin toimituskuntaan kuulumisen tarjoaa mahdollisuuden ideoida lehden sisältöä muiden vapaaehtoisten kanssa ja osallistua juttujen tekemiseen omien kiinnostuksenkohteiden mukaan. Globalistissa voit vaikkapa tehdä haastatteluita, kirjoittaa kolum-

neja, arvostella elokuvia tai valokuvata ja kuvittaa juttuja.

Jokaiselle Globalistin numerolle kootaan oma toimituskunta, joka suunnittelee lehden sisällön ja toteutuksen. Päävastuussa toimituskunnan työskentelystä ovat vuosittain Changemakerin jäsenkokouksessa valittavat päätoimittaja ja toimitussihteeri. Päätoimittajan tehtäviin kuuluvat toimituskunnan työn koordinoiminen, lehden kehittäminen ja juttujen tekemiseen osallistuminen. Toimitussihteeri puolestaan avustaa päätoimittajaa työssään ja vastaa osaltaan lehden aineiston hallinnasta. Myös verkoston työntekijät tukevat toimituskunnan työtä.

Globalistin toimituskuntaan ovat tervetulleita kaikki lehden teosta kiinnostuneet – aiempaa kokemusta tärkeämpää on innostus ideoida ja toteuttaa yhdessä. Pääset tutustumaan lehden aikaisempiin numeroihin Changemakerin kotisivuilla, ja siellä voit myös liittyä Globalistin toimituskunnan sähköpostilistalle.

CHANGEMAKER-VIIKONLOPUT

Changemakerin monipuolisen toiminnan parhaita paloja ovat koulutusviikonloput, joissa opit ja innostut. Viikonloput kokoavat yhteen maailmanmuuttajia ympäri Suomea kouluttautumaan Changemakerin

toiminnasta ja ajankohtaisista teemoista. Ohjelmaan kuuluu lisäksi luovia työpajoja, kampanjointia ja mukavaa yhdessäoloa.

Tavallisesti viikonlopun aikana järjestetään myös jäsenkokous. Changemaker-viikonloput ovat myös erinomainen tapa tulla mukaan verkostoon, sillä viikonlopun aikana tutustuu helposti sekä Changemakerin toimintaan että uusiin ihmisiin. Viikonlopuissa on myös mahdollisuus tavata vieraita muiden maiden sisarverkostoista.

Changemaker-viikonloput järjestetään kaksi kertaa vuodessa: huhtikuun ja lokakuun toisena viikonloppuna. Tapahtuman sijainti vaihtelee kiertäen eri puolilla Suomea, jotta tavoittaisimme mahdollisimman laajasti koko jäsenistömme. Tervetuloa mukaan!

PAIKALLISRYHMÄPÄIVÄT

Changemakerin paikallisryhmäpäivät ovat hyvä tilaisuus paikallisryhmien toimijoille tai niiden toimintaan osallistumisesta kiinnostuneille saada tietoa ja

uutta innostusta. Päivät antavat ideoita toimintaan sekä mahdollisuuden tavata toisia changemakereita. Paikallisryhmäpäivät myös avaavat syksyn ja kevään toimintakaudet, ja ne ovat avoimia kaikille Changemakerin toiminnasta kiinnostuneille.

Nimensä mukaisesti paikallisryhmäpäivien ohjelma on suunniteltu tueksi paikallisryhmissä toimiville changemakereille. Paikallisryhmien toimintaa halutaan tukea, koska niiden tarjoamat osallistumismahdollisuudet ja tekemä vaikuttamistyö ovat tärkeitä koko verkoston kannalta. Paikallisryhmäpäivien tarkoitus on antaa tietoa ja koulutusta, joka on ajankohtaista ja hyödyllistä. Tavallisesti päivät sisältävät asiaa Changemakerin teemoihin ja erityisesti kunkin vuoden pääkampanjaan liittyen. Tarjolla on myös käytännön vinkkejä toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja sisältöön. Asiapitoisen koulutuksen vastapainona ohjelmassa on rennompaa virkistämistä, joka tarjoaa mahdollisuuden tutustua muiden paikallisryhmien jäseniin ja kokeilla luovia yhdessä tekemisen muotoja.

Paikallisryhmäpäivät järjestetään kahdesti vuodessa, ja niiden paikat vaihtelevat eri puolilla Suomea. Ne pidetään tavallisesti lauantaisin, ja aikatauluissa pyritään ottamaan mahdollisimman hyvin huomioon myös kauempaa tulevien liikenneyhteydet. Vaikka päiviä suunnitellaan ensisijaisesti paikallisryhmien ja niiden toimijoiden tarpeita sekä toiveita ajatellen, ovat kaikki changemakerit niihin tervetulleita. Paikallisryhmäpäivät ovat myös mainio tilaisuus tutustua Changemakerin toimintaan ja liittyä itseä lähinnä toimivaan ryhmään.

KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

Ensimmäinen Changemaker-verkosto perustettiin Norjassa vuonna 1992. Sittemmin Changemaker on levinnyt useisiin maihin, ja sisarverkostoja löytyykin Suomen ja Norjan lisäksi Islannista, Unkarista, Hollannista, Keniasta, Pakistanista ja Kambodžasta. Kaikilla kansallisilla verkostoilla on oma, itsenäinen päätöksentekojärjestelmänsä ja niiden toiminta rakentuu keskenään hieman erilaisten teemojen ympärille.

Suomen Changemaker tekee tiivistä yhteistyötä ulkomaisten sisarverkostojensa kanssa. Verkostot järjestävät kansainvälisiä kokouksia, joihin kutsutaan osallistujia kaikista Changemakerin kansallisista verkostoista. Kokouksissa suunnitellaan ja toteutetaan sisarverkostojen välistä yhteistyötä. Suomen Changemaker kutsuu myös ulkomaisia vieraita kaksi

kertaa vuodessa järjestettäviin koulutusviikonloppuihinsa. Vastaavasti Suomesta lähetetään toisinaan osallistujia muiden kansallisten verkostojen järjestämiin tapahtumiin.

Kansainvälisten asioiden työryhmä

Suomen Changemaker-verkostossa toimiva kansainvälisten asioiden työryhmä kokoontuu tarvittaessa käsittelemään kansainväliseen yhteistyöhön liittyviä asioita. Ryhmä myös välittää tietoa sisarverkostojen välisestä yhteistyöstä sähköpostilistansa kautta. Jos haluat mukaan kansainvälisten asioiden työryhmän toimintaan, voit liittyä sen sähköpostilistalle Changemakerin nettisivuilla. Sivuilta löydät myös lisätietoa verkoston tekemästä kansainvälisestä yhteistyöstä.

PAIKALLINEN TOIMINTA

MITÄ PAIKALLISRYHMÄ-TOIMINTA ON?

Changemakerin paikallisryhmien toiminta on värikästä, monipuolista ja jäsentensä näköistä. Ryhmät toteuttavat omanlaistaan, kiinnostuksenkohteidensa ja innostuksensa mukaista toimintaa globaalin oikeudenmukaisuuden laajan otsikon alla.

Paikallisryhmissä toimivia vapaaehtoisia yhdistää halu muuttaa maailmaa, mutta tapoja tähän on monia. Ryhmät voivat esimerkiksi pitää lukupiirejä, kutsua puhujavieraita iltoihinsa, järjestää kampanjatempauksia ja muita tapahtumia, katsoa elokuvia ja kokkailla yhdessä. Paikallisryhmätoiminnan parasta antia onkin ajankohtaisista teemoista oppiminen ja keskustelu, yhdessä puuhastelu ja ennen kaikkea samanhenkisiin ihmisiin tutustuminen.

Paikallisryhmät toimivat lähellä Changemakerin jäseniä ympäri Suomen. Verkosto uskoo, että paras asiantuntijuus paikallisryhmien toiminnalle löytyy sen omista jäsenistä. Koska paikallisryhmät tuntevat oman alueensa parhaiten, ne voivat halutessaan järjestää toimintaa muiden tahojen kanssa ja vaikuttaa alueellaan asuviin ihmisiin.

Paikallisryhmien toiminta on kaikille avointa, ja uudet jäsenet ovat lämpimästi tervetulleita mukaan siihen. Lisätietoja sinua lähimpänä toimivasta ryhmästä ja sen yhteyshenkilöstä saat Changemakerin nettisivuilta. Siellä voit myös liittyä paikkakuntasi

ryhmän sähköpostilistalle, jonka kautta saat ajankoh-
taista tietoa ryhmän toiminnasta ja tapaamisista.

Millä rahalla ja missä paikallisryhmät toimivat?

Paikallisryhmätoiminta ei vaadi suuria rahamääriä. Pieniä kuluja voi kuitenkin syntyä esimerkiksi kahvi-
tarjoiluista, kampanjointiin tarvittavien tarvikkeiden hankinnasta ja puhujavieraiden matkakorvauksista. Ryhmäläiset voivat kattaa tällaisia kuluja kierrättämällä tapaamistensa tarjoiluvastuuta tai hyödyntämällä toiminnassaan kirjastosta tai valmiiksi kotoa löytyviä materiaaleja.

Paikallisryhmät voivat myös hakea rahallista tukea toiminnalleen Changemaker-verkostolta, joka myöntää tukea ryhmän aktiivisuuden mukaan muun

15

ESIMERKKI KULUARVIOSTA

Paikallinen tempaus ja sitä edeltävä koulutuspäivä

Tarjoilu osallistujille koulutuksessa	20 €
Viranomaisen luvat	30 €
Koulutuspaikan vuokra	25 €
Materiaalit	20 €
(banderollitarvikkeet, kyniä yms.)	
Tempauksen tarjoilut	25 €
Yhteensä	120 €

muassa kampanjatempauksiin, kahvikuluihin tai muihin tarkoituksiin. Toiminnan kuluja korvaamisesta sovitaan aina yhdessä etukäteen verkoston työntekijän kanssa. Arvioiduista kuluista tehdään etukäteen laskelma, josta ilmenee, mistä ne muodostuvat. Paikallisyhymät voivat hakea tukea toiminnalleen myös esimerkiksi seurakunnilta ja ylioppilaskunnilta.

Tiloja paikallisyhymän kokoontumista varten kannattaa tiedustella esimerkiksi omalta seurakunnalta, koululta, kunnalta tai muilta järjestöiltä. Paikallisyhymä voi myös vaihdella tapaamispaikkaansa sen mukaan, mitä kussakin ryhmän kokoontumisessa tehdään – lukupiirin paikaksi sopii kirjasto tai tunnelmallinen kahvila, ja kokkailuilta saattaa olla helpointa järjestää jonkun ryhmäläisen kotona. Tilojen vaihtelu voi myös piristää ryhmän toimintaa: esimerkiksi ajan-kohtaisessa näyttelyssä käyminen tai kouluvierailu tuo siihen virkistävää vaihtelua!

PAIKALLISRYHMÄN PERUSTAMINEN

Paikallisyhymä muodostuu säännöllisin väliajoin sinne, missä herää kiinnostus toimia Changemakerin tarjoamien mahdollisuuksien puitteissa paikallisella tasolla. Jos omalla paikkakunnalla ei vielä toimi Changemakerin paikallisyhymää, voivat nuoret helposti perustaa uuden ryhmän!

Paikallisyhymän perustamiseen tarvitaan vähintään kolme innostunutta maailmanmuuttajaa. Kun

riittävä määrä perustajajäseniä on koolla, ryhmä voidaan perustaa ilmoittamalla Changemakerin toimistoon perustajajäsenten tiedot (nimi, syntymävuosi, kotiosoite ja sähköpostiosoite) sekä nimetty yhteyshenkilö. Perustajajäsenten tulee olla Changemakerin jäseniä tai liittyä jäseniksi paikallisyhymää perustaessaan. Jäseneksi voi liittyä Changemakerin nettisivuilla. Apua uuden ryhmän perustamiseen saa Changemakerin työntekijöiltä ja vapaaehtoisista koostuvalta tiimiltä.

Kun uusi ryhmä on perustettu, tiedot ryhmästä ja yhteyshenkilöstä lisätään Changemakerin nettisivuille. Ryhmä saa verkostolta käyttöönsä myös oman sähköpostilistan, jossa se voi jatkossa tiedottaa toiminnastaan, ja jolle kaikki halukkaat voivat liittyä verkoston nettisivuilla.

Yhteyshenkilönä toimiminen

Yksi ryhmäläisistä toimii yhteyshenkilönä, johon paikallisyhymätoiminnasta kiinnostuneet voivat olla tarvittaessa yhteydessä. Yhteyshenkilöä voidaan vaihtaa ja roolia kierrättää ryhmän sisällä silloin, kun ryhmä sitä haluaa.

Yhteyshenkilön tehtävät vaihtelevat eri paikallisyhymien kesken sekä tilanteen mukaan. Pääsääntöisesti yhteyshenkilö ottaa vastuuta ryhmän toiminnan suunnittelusta, tiedottamisesta sekä yhteydenpidosta ryhmäläisiin, Changemaker-verkoston mui-

hin jäseniin ja työntekijöihin. Myös puolivuositain tapahtuva raportointi ryhmän toiminnasta kuuluu yhteyshenkilön vastuutehtäviin. Erityisesti toiminnan alkuvaiheessa yhteyshenkilöllä on merkittävä rooli koollekutsujana ja toiminnan viemisessä eteenpäin. Paikallisryhmässä tulee kuitenkin pyrkiä siihen, että vastuuta jaetaan tasaisesti ryhmäläisten kesken. Ihanteena olisikin, että useammalla ryhmäläisellä olisi oma vastuualueensa. Joustava vastuunjako takaa sen, että kaikki paikallisryhmäläiset voivat osallistua

toimintaan itselleen sopivalla tavalla.

Yhteyshenkilönä toimiminen ei vaadi erityisiä taitoja tai koulutusta, mutta antaa arvokasta kokemusta ryhmän toiminnan organisoimisesta sekä Changemakerissa toimimisesta. Kannustamme paikallisryhmäläisiä tarttumaan tähän mielenkiintoiseen tehtävään! Yhteyshenkilöt ovat verkostolle tärkeitä, ja heille pyritäänkin antamaan tukea ja ideoita tehtävän hoitamisessa.

HYVÄN PAIKALLISRYHMÄN RESEPTI

Mukavan ja antoisan toiminnan takaamiseksi tarvitsette...

- Vähintään kolme changemakeria, joista yksi ryhtyy yhteyshenkilöksi, eli on valmiina ottamaan vastaan yhteydenottoja toiminnasta kiinnostuneilta.
- Yhden kokoontumispaikan: kysy ilmaista tilaa esim. kirjastolta, seurakunnalta tai kahviloista.
- Litra kaupalla ideoita innostavaan toimintaan globaalin oikeudenmukaisuuden puolesta: esim. leffailtoja, tempauksia, kouluvierailuja, eettistä kokkailua.
- Reilusti avoimuutta uusille ihmisille ja ajatuksille: kysykää jokaiselta ryhmän jäseneltä, mitä he haluaisivat tehdä ja kutsukaa uusia ihmisiä tapahtumiinne.
- Ripaus säännöllisyyttä ja suunnitelmallisuutta: sopikaa säännölliset tapaamisajat ja ideoikaa toimintaa puoleksi vuodeksi eteenpäin.
- Tasapuolisesti vastuuta kaikille: esim. yksi pitää yhteyttä Changemakerin tiimiin ja toimistoon, toinen kirjaa glös, mitä tapaamisissa on tehty, ideoitu ja sovittu ja kolmas hankkii tapaamisiin tarjoilut.
- Kourallisen kontakteja: ottakaa yhteyttä alueenne yläkouluihin ja lukioihin kouluvierailuja varten, vaatikaa eettistä toimintaa alueenne yrityksiltä, tiedottakaa kampanjoistanne ja toiminnastanne paikalliselle medialle.
- Uskallusta pyytää apua: pyytäkää tarvittaessa avustusta, koulutusta ja neuvoja Changemakerin tiimiltä ja työntekijöiltä.
- Kilometreittäin näkyvyyttä: tiedottakaa toiminnastanne esim. paikallislehdessä, korkeakoulujen sähköpostilistoilla ja kouluissa.

Reseptin kirjoitti Jyväskylän paikallisryhmä.

MITÄ PAIKALLISRYHMÄSSÄ VOI TEHDÄ?

Uuden paikallisryhmän perustamisvaiheessa ja jokaisen syys- ja kevätkauden alussa on hyvä miettiä, millaista toimintaa ryhmä haluaa toteuttaa. Paikallisryhmätoiminnan on tarkoitus olla nimenomaan jäsentensä näköistä – tapoja toimia globaalin oikeudenmukaisuuden laajan teeman yhteydessä on monia. Ryhmän toiminnan suunnittelu kaikkien sen jäsenten yhteisvoimin toimii hyvänä pohjana yhdessä tekemiselle. Uusi paikallisryhmä voi myös aloittaa muutamalla etukäteen suunnitellulla tapahtumalla ja hahmotella toimintaansa pidemmällä tähtäimellä sitten, kun ryhmän jäsenten yhteiset kiinnostuksen kohteet ovat paremmin selvillä.

Mitä paikallisryhmässä sitten oikein voi tehdä?

RYHMÄN TOIMINNASTA KERTOMINEN

Paikallisryhmien toivotaan täyttävän jokaisen kokoontumisen yhteydessä lyhyt nettilomake, jossa kysytään muun muassa tapaamisen teemaa ja paikallaolijoita. Lomake löytyy osoitteesta changemaker.fi/raportointi. Lisäksi paikallisryhmiä kannustetaan täyttämään aina kevät- ja syyskauden päätteeksi toinen nettilomake, jossa kysytään ryhmän perustietoja ja tulevaisuuden suunnitelmia. Lomakkeiden täyttäminen on tärkeää, koska niiden avulla kerätään tietoa Changemakerin rahoittajille. Kaiken raportoinnin on myös tarkoitus toimia ryhmän toiminnan ja sen suunnittelun ja kehittämisen tukena – ihanteellista olisikin, että siihen osallistutaisiin koko ryhmän voimin.

Ryhmän jäsenten kannattaa ensin miettiä, löytyisikö joku heitä kaikkia kiinnostava aihepiiri, jonka pohjalta toimintaa voisi suunnitella. Paikallisryhmät voivat myös tutustua Changemakerin valtakunnalliseen kampanjatoimintaan, keksiä konkreettista tekemistä esimerkiksi kokkailun ja käsitöiden muodossa tai kouluttautua uusista teemoista lukupiirien ja puhujavieraiden avulla. Myös toiminnan asiapainotteisuuden ja rentouttavan puuhastelun välistä suhdetta on hyvä miettiä. Paikallisryhmän toiminnan muotoja kannattaa vaihdella: näin ryhmä löytää parhaiten juuri itselleen sopivaa tekemistä, ja monipuolinen tekeminen houkuttelee varmasti myös uusia jäseniä.

Tästä oppaasta löytyy laaja kirjo erilaisia toimintavinkkejä paikallisryhmien hyödynnettäviksi. Käyttäkää niitä ryhmänne toiminnan suunnittelun pohjana ja ideoikaa yhdessä lisää juuri teidän ryhmänne näköistä toimintaa!

Toimiva ryhmä, vastuunjako ja hyvä ryhmähenki

Yksi toimivan paikallisryhmän ominaisuuksista on hyvin organisoitu yhteinen tekeminen, jossa on tarpeeksi väljyyttä ja joustavuutta. Ryhmän toiminnan kannattaa myös olla suhteellisen säännöllistä, tarkoittipa se sitten kokoontumista viikoittain tai kerran kuukaudessa. Juuri teidän ryhmälenne sopiva tapaamistiheys löytyy vain kokeilemalla!

MISTÄ UUSIA JÄSENIÄ?

- Kertokaa ryhmänne toiminnasta kavereillenne ja hyödyntäkää sosiaalista mediaa esimerkiksi seuraavien tapaamiskertojen mainostamisessa.
- Tehkää julisteita tulevasta kokouksesta tai muusta ryhmänne toimintaan liittyvästä tapahtumasta ja kiinnittäkää niitä kirjaston ja koulun ilmoitustauluille. Osallistukaa paikkakunnallanne järjestettäviin tapahtumiin, kuten toreille ja messuille ja lisääkää Changemakerin näkyvyyttä myös sitä kautta.
- Vierailkaa kouluissa! Voitte pyytää Changemakerin toimistolta materiaalia ja koulutusta vierailua varten. Olkaa yhteydessä opettajiin ja kysykää, voisitteko tulla pitämään oppitunnin jostain Changemakerille keskeisestä temasta.
- Olkaa yhteydessä myös pappeihin ja nuoriso-ohjaajiin vierailujen tekemisestä seurakuntiin. Changemakerin toimintaa kannattaa esitellä etenkin rippikoululaisille ja isoskoulutettaville. Riparipaketti on tässä oiva apu.
- Ottakaa selvää, onko alueellanne muita Changemaker-henkisiä järjestöjä, joiden kanssa voisitte tehdä yhteistyötä ja esimerkiksi järjestää yhteisiä iltoja.
- Yliopistoilla ja muilla korkeakouluilla on yleensä sähköpostilistoja, joille kannattaa lähettää viestiä tulevista tapaamisista. Myös seurakunnilla saattaa olla tapahtumakalenteri, jossa ryhmän toimintaa voi mainostaa.

Vinkkejä kokosivat Jyväskylän paikallisryhmäläiset.

Tavallisesti paikallisryhmätöiminnan mielekkyys on vahvasti sidoksissa ryhmän sisäiseen vastuunjakoon: mitä tasaisemmin vastuuta jaetaan, sitä palkitsevampaa ja mukavampaa yhdessä tekeminen on. Vastuunjaossa on kuitenkin hyvä muistaa, että ihmiset kokevat tehtävien ottamisen eri tavoin. Vastuutehtävistä päätettäessä kannattaakin kuulostella ryhmän jäsenten toiveita ja aikatauluja. Tärkeää on, ettei kenenkään tarvitse tehdä enempää kuin mihin on halukas sitoutumaan – vapaaehtoistoiminnan tarkoituksena on olla nimenomaan hauskaa.

Ryhmän jäsenten kesken jaettavat tehtävät voivat olla kertaluontoisia, kuten seuraavan tapaamisen tarjoiluista huolehtimiseen tai sopivan puhujavieraan löytämiseen, liittyviä. Tehtävät voivat myös koskea selkeitä vastuualueita: yhteyshenkilön lisäksi paikallisryhmällä voi olla esimerkiksi oma tiedottaja ja talousvastaava.

Toimivan vastuunjaon lisäksi on tärkeää, että paikallisryhmän toimintaan on helppo lähteä mukaan. Hyvällä ryhmähengellä pääsee tässä pitkälle. Paikallisryhmän toiminta näyttäytyy houkuttelevana myös sen ulkopuolisille ihmisille, kun ryhmässä keskustellaan avoimesti, kunnioitetaan kaikkien jäsenten mielipiteitä ja kiinnitetään huomiota uusien jäsenten mukaantuloon. Myös yhteisen toiminnan tavoite on hyvä pitää mielessä: olemme changemakereita, koska haluamme muuttaa maailmaa!

ESIMERKKEJÄ ERILAISISTA VASTUUTEHTÄVISTÄ

Paikallisryhmän toiminnassa voi keksiä monenlaisia pieniä tai hieman suurempaa vaivannäköä vaativia tehtäviä, joita voi jakaa ryhmän jäsenten kesken heidän kiinnostuksenkohteidensa ja käytettävissään olevan ajan mukaan. Ohessa on jaoteltu erilaisia vastuutehtäviä. Jokainen ryhmän jäsen löytää varmasti itselleen sopivan tehtävän näiden esimerkkien joukosta!

Helpot tehtävät

- elokuvan hankkiminen leffailtaa varten
- tarjoiluista vastaaminen ryhmän tapaamisessa
- tilojen varaaminen
- kahvin keittäminen, ovien avaaminen ja paikkojen tarkistaminen illan päätteeksi

Hieman enemmän aikaa vaativat tehtävät

- yhteydenpito tiettyyn tahoon (esimerkiksi ryhmän ulkopuoliseen puhujaan)
- käytännön valmistelut esimerkiksi tempauksiin
- ihmisten tavoittelu tapahtumiin, mainosten tekeminen
- tempaukseen osallistuminen (teemaan hyvin perehtyen)
- lukupiirin alustaminen
- kokonaisen Changemaker-illan järjestäminen

Suurempaa sitoutumista edellyttävät tehtävät

- vastualueen (esimerkiksi tiedotus, talous) hoitaminen
- ryhmän yhteyshenkilönä toimiminen
- kevään tai syksyn ohjelman suunnittelu ja päivittäminen sekä siitä raportointi
- Changemaker-esittelyjen tekeminen esimerkiksi koulu- tai rippikouluryhmiin
- valtakunnallisiin työryhmiin osallistuminen
- tiimissä toimiminen

PAIKALLINEN YHTEISTYÖ

Seurakunnat

Paikallisryhmät voivat saada seurakunnilta monenlaista tukea: tiloja, tarvikkeita, vaikuttamiskanavia ja joskus myös taloudellista apua. Paikallisryhmää perustettaessa ryhmä/ryhmän jäsenet voivat olla yhteydessä esimerkiksi nuorisotyönohjaajaan, diakoniin tai pappiin ja kysyä mahdollisuudesta kokoontua seurakunnan tiloissa.

Paikallisryhmä voidaan myös perustaa seurakunnan nuorisotyön yhteyteen. Vastuutehtäviin tulisi kuitenkin etsiä nuoria vapaaehtoisia nuorisotyönohjaajan sijasta. Ryhmän toimiessa seurakunnan yhteydessä on hyvä kiinnittää huomiota siihen, että ryhmä on osa Changemaker-verkostoa eikä pelkäs-

tään seurakunnan nuorisotyötä.

Seurakunnasta voi myös löytää mielenkiintoisia puhujavieraita. Seurakunnan työntekijöitä kannattaa-kin pyytää kertomaan esimerkiksi ruohonjuuritason työstä kehitysmaissa, ajankohtaisista konflikteista tai kansainvälisestä diakoniasta.

Koulut ja oppilaitokset

Kouluilta voi löytää kokoontumistiloja ja yhteistyökumppaneita erilaisten tempausten järjestämiseen. Kouluja voi myös kannustaa ekologisempaan toimintaan rohkaisemalla niitä kierrättämään ja suosimaan Reilun kaupan tuotteita. Osallistumalla yläkoulujen tai lukioden päivänavauksiin ja koulujen teemapäiviin voi myös tavoittaa paljon uusia potentiaalisia change-

makereita. Ammattikorkeakouluilta ja yliopistoilta kannattaa myös tiedustella, voisiko niiden tiloja hyödyntää esimerkiksi paikallisryhmän kokousten järjestämisessä.

Kouluvierailut

Paikallisryhmät voivat tehdä myös kouluvierailuja. Changemaker tarjoaa kouluvierailuja yläkouluihin ja toisen asteen oppilaitoksiin. Niiden tavoitteena on tehdä nuorille innostavalla tavalla tutuksi globaaliin oikeudenmukaisuuteen ja vastuuseen liittyviä teemoja, haastaa heidät keskustelemaan näistä aiheista ja omista vaikuttamismahdollisuuksistaan sekä sytyttää heissä halu toimia oikeudenmukaisemman maailman puolesta. Changemakerin kouluille tarjotut oppitunnit koostuvat Changemakeria ja vuoden pääkampanjaa esittelevästä materiaalista sekä siihen liittyvistä toiminnallisista harjoitteista. Oppitunnit voi-

vat olla pituudeltaan 45–90 minuuttia. Kouluvierailulla on tärkeää huolehtia siitä, että aika riittää. Tunnilla on hyvä käyttää aikaa keskusteluun ja toiminnallisiin harjoitteisiin eikä vain käydä materiaali nopeasti läpi.

Järjestöt, kunnat, gritykset

Changemakerin paikallisryhmät ovat löytäneet yhteisiä arvoja jakavista järjestöistä oivia yhteistyökumppaneita. Niiden kanssa järjestetään esimerkiksi yhteisiä teemailtoja ja alueellisia tempauksia. Verkostomme ei voi yksin muuttaa maailmaa, vaan toimii mielellään yhdessä muiden samalla asialla olevien järjestöjen kanssa. Niin valtakunnallisessa kuin paikallisissakin tempauksissa monta ääntä kantaa paremmin kuin yksi. Aina ei myöskään tarvitse keksiä

omaa tempausideaa, vaan voi liittyä toisen järjestön kampanjaan. Changemakerin teemat käsittelevät usein sellaisia aiheita, joihin jokin toinen järjestö on erikoistunut. Tällaisesta järjestöstä voi pyytää asian-
tuntijavierailijaa paikallisryhmän kokoontumisiin.

Oman alueen päätöksentekoon vaikuttaminen on hyvä keino olla edistämässä Changemakerin ja erityisesti juuri oman paikallisryhmänne tärkeitä pitämiä teemoja. Monet paikallisryhmät ovat halunneet vaikuttaa oman kuntansa toimiin puuttamalla alueen ympäristöasioihin tai tarttumalla muihin ajankohtaisiin teemoihin. Paikallisryhmä voi vaikuttaa toiminnallaan myös yrityksiin esimerkiksi luovuttamalla vetoomuksen tuotteiden alkuperän selvittämiseksi.

TERVEISIÄ IISALMESTA!

Moi! Me olemme ryhmä savolaisia nuoria. Paikallisryhmämme on perustettu syksyllä 2013. Pyrimme kokoontumaan kerran kuussa tee- tai kahvikupin ääreen jutustelemaan tai tekemään jotakin kivaa. Samalla on mukava nähdä kavereita ja kysellä kuulumisia. Haluamme säilyttää tapaamisissa Changemakerin punaisen langan eli muun muassa ympäristö- ja ihmisoikeusasiat.

Meidän kaupunkimme on siitä uniikki, ettei täällä ole yliopistoa. Siksi paikallisryhmän kokoonpanokin on selkeästi nuori. Mukaan toki pääsevät kaiken ikäiset nuoret aikuiset. Ryhmämme nuori keski-ikä ei menoa haittaa, koska ajatukset ja ideat lentelevät rennon hengen siivittämänä.

Joskus lähdemme käymään "Isolla kirkolla" eli matkustamme suurempiin kaupunkeihin Changemakerin valtakunnallisia tapahtumia varten. Olemme toki myös itse isännöineet paikallisryhmäpäivää, ja keran Changemaker-viikonloppu on järjestetty aivan naapurissamme. Jos ajanvietto mukavan lupsakassa ja avoimessa hengessä on sinun juttusi, olet lämpimästi tervetullut mukaan Iisalmen paikallisryhmään!

Terveisin Iisalmen paikallisryhmä

TOIMINTAVINKIT

Näiltä sivuilta saatte vinkkejä, joita voitte hyödyntää ryhmänne toiminnan suunnittelussa. Toimintavinkit on jaoteltu yleisiin ja teemoihin liittyviin, ja etenkin niistä jälkimmäiset tarjoavat välineitä globaalin oikeudenmukaisuuden teemoihin syventymiseen. Soveltakaa ja muokatkaa ideoita vapaasti omaan toimintaanne sopivaksi!

YLEISIÄ TOIMINTAVINKKEJÄ

- Lukekaa jokin kiinnostava artikkeli ja keskustelkaa siitä teekupposten äärellä.
- Perustakaa oma lukupiiri ja lukekaa lukukauden tai vuoden aikana itseänne kiinnostava kirja tai Changemakerin ajankohtaiseen kampanjateemaan liittyvää materiaalia.
- Katsokaa kanta-aottava leffa tai mielenkiintoinen dokumentti, syökää popcornia ja keskustelkaa lopuksi siitä, millaisia ajatuksia elokuva herätti.
- Hankkikaa puhujavieras kertomaan teitä kiinnostavasta aiheesta.
- Jakakaa keskenänne parhaat reseptit ja kokkaillkaa yhdessä esimerkiksi uuteen kulttuuriin tutustumisen merkeissä. Jos innostutte ruoanlaitosta enemmän, osallistukaa koko ryhmän voimin Ravintolapäivään!
- Pitäkää teemailta. Olisiko aika keskustella lähiruosta, kehitysmaiden epäoikeutetusta velasta vai kenties ajankohtaisista

ihmisoikeuskysymyksistä? Voitte myös tutustua johonkin kiinnostavaan teemaan useammalla tapaamiskerralla.

- Vieraillkaa koululla, riparilla tai seurakunnan nuortenillassa ja kertokaa itseänne kiinnostavasta teemasta. Voitte pitää aamunavauksen, esitellä verkostoa tietyille kohderyhmälle, pystyttää oman ständin johonkin tapahtumaan tai vaikka organisoida kokonaisen teemaviikon yhdessä tutun oppilaitoksen kanssa!
- Kirjoittakaa yleisönosastolle. Kannanottonne voitte allekirjoittaa muodossa "Raisa ja Reino Ryhmäläinen, Changemaker Paikkakunta".
- Valmistakaa kampanjatempaus. Perehtykää teemaan, suunnitelkaa tapahtuma, maalatkaa banderolleja...
- Järjestäkää paneelikeskustelu ajankohtaisesta tai muuten itseänne kiinnostavasta teemasta.
- Etsikää itseänne kiinnostava kantaa ottava kulttuuritapahtuma (näyttely, teatteriesitys jne.) ja kerätkää kiinnostuneet mukaan! Voitte järjestää myös retken vaikkapa läheiseen kaupunkiin.
- Järjestäkää kirpparikierros alueellanne ja tehkää yhdessä parhaat second-hand -löydöt!
- Onko jäsenillänne lahjoja musiikissa, draama-harjoituksissa, kuvataiteessa tai kädentaidoissa? Voisivatko taiturit vetää ryhmässänne pienen työpajan? Voitte myös kokeilla esimerkiksi draamaharjoituksia itsenäisesti!

- Menkää mukaan yhteisvoimin lipaskerääjiksi ajan-kohtaiseen avuntarpeeseen. Lisää tietoa löydät netistä, esimerkiksi Kirkon Ulkomaanavun sivuilta kirkonulkomaanapu.fi.
- Järjestäkää tietovisa. Pyytäkää aina yhtä ryhmäläistä kerrallaan tekemään kysymykset esimerkiksi lukupiirin kappaleen päätteeksi ja "kilpailkaa" joko yksilöinä tai pareittain.
- Pistäkää hynttyyt yhteen naapuripaikkakuntanne kanssa ja järjestäkää yhdessä molempia kiinnostavaa tekemistä.
- Pyytäkää jotakuta kertomaan matkastaan kehityksmaassa tai Changemaker-henkisestä reissusta valokuvien kera.
- Järjestäkää pullonkeräyspisteitä oppilaitoksiin ja ohjatkaa niiden tuotto kehityksmaille, esimerkiksi Kirkon Ulkomaanavun Toisenlaiseen lahjaan tai ajankohtaisen katastrofin uhrien hyväksi.
- Keskustelkaa omista arkipäiväisistä valinnoistanne. Millaisia olette kuluttajina ja miten voisitte

- muuttaa elämäännä nykyistä ekologisemmaksi?
- Heittäytykää luoviksi ja järjestäkää flash mob teemasta, josta haluatte herättää keskustelua paikkakunnallanne.
- Askarrelkaa Changemaker-henkinen lautapeli ja tutustukaa sen kautta globaaliin oikeudenmukaisuuteen liittyviin kysymyksiin.
- Valitkaa jokin itseänne kiinnostava aihe ja tehkää siitä mediaseurantaa. Kuinka kyseisestä aiheesta kirjoitetaan esimerkiksi paikallislehdessänne, valtakunnallisella tasolla tai kansainvälisesti?
- Ideoikaa ja kirjoittakaa juttu Globalisti-lehteen.
- Suunnitelkaa "lokaalista globaaliksi" -ajatuksella minikampanja ja toteuttakaa se paikkakunnallanne. Voisiko kampanjateemaa kehittää eteenpäin niin, että se sopisi Changemakerin valtakunnalliseksi kampanjaksi?
- Olkaa yhteydessä muihin changemakereihin ympäri maailman! Muun muassa Norjassa on paikallisryhmiä, joiden kanssa ryhmänne voi

vaihtaa ajatuksia ja kuulumisia. Voitte kysyä apua ryhmien tavoittamiseen toimistoltamme.

- Osallistukaa teemaryhmien toimintaan. Kootkaa ryhmästäanne kiinnostuneita tuleviin kokouksiin tai lähtekää mukaan senhetkisen pääkampanjan suunniteluun tai toteutukseen.
- Osallistukaa Changemakerin valtakunnalliseen toimintaan: jäsenviikonloppuun, kampanjatempauksiin, jäsenlehden toimitukseen, teemaryhmien tapaamisiin, yhteyshenkilö-/paikallisyryhmäpäiviin, kesäkiertueeseen tai alueellisiin tapahtumiin!

TEEMOIHIN LIITTYVIÄ TOIMINTAVINKKEJÄ

Rauha

Media-analyysi

Tarkkailekaa viikon ajan sanomalehtiä ja niiden esittämiä kuvia sodasta. Kootkaa talteen kaikki sotaa kuvaavat valokuvat ja koostakaa kuvista kuvakollaasi. Vaihtoehtoisesti voitte tutkia Youtubesta tai muualta netistä löytämiänne aiheeseen liittyviä videoita. Miten sota mielestänne tyypillisesti esitetään sanomalehtien kuvituksessa tai videoissa? Miten lukijaan pyritään vaikuttamaan sodan kuvituksella? Jos teillä on useampi kuva tai video samasta konfliktista, voitte

miettiä, sulkeeko kuvitus/kerronta jotain näkökohtia pois vai esittääkö se konfliktin objektiivisesti.

Konfliktin juuret

Tutustukaa johonkin maailmalla meneillään olevaan aseelliseen konfliktiin. Ottakaa selvää konfliktin taustoista ja lähtökohdista. Tutkikaa, mitkä olisivat keskeisiä seikkoja konfliktin päättymiselle ja rauhan rakentamiselle.

Roolileikki rauhanneuvotteluista

Järjestäkää improvisoiden roolileikki rauhanneuvottelutilanteesta. Rauhanneuvotteluissa yksi toimii sovittelijana ja muut ovat vastakkaisten kansakuntien asukkaita. Olkoon näitä kansakuntia kaksi. Osapuolten kiistan aiheena on vesialue, jonka hallinnasta on epäselvyyttä. Se on molemmille kansoille elintärkeä, koska se turvaa väestön ruuan saannin. Kuivuutta on nyt jatkunut pitkään ja nälän myötä levottomuudet kansojen välillä ovat lisääntyneet. Levoton tilanne on jatkunut jo liian kauan. Levottomuuksia pyritään sovitteluun ennen kuin tilanne pahenee. Sovittelijan tulisi tarjota neuvoja tai mahdollisia ratkaisuehdotuksia riitautuneiden kansakuntien kiistaan. Kansalaiset voivat vuorollaan perustella omaa kantaansa vesialueen kuulumisesta omalle kansalle. Sovittelijan tulee tarkkailla kiistan syitä ja etsiä mahdollisia ratkaisuja. Lisäksi kaikkien tulisi roolileikin aikana miettiä,

minkälainen ihminen on hyvä rauhanrakentaja. Millaisia ominaisuuksia hänellä tulee olla? Miten hän ei saa missään nimessä käyttäytyä? Roolileikkiin osallistuvat voivat myös pohtia, millaisia tunteita neuvottelutilanne heissä herätti.

Kansainvälinen rauhanpäivä

YK:n hyväksymää kansainvälistä rauhanpäivää vietetään joka vuosi 21. syyskuuta. Päivä on omistettu rauhan vahvistamiselle niin kansojen välillä kuin sisälläkin. Järjestäkää sen kunniaksi tempaus, jossa lähestytte päättäjiä rauhan tärkeyden ja sen edistämisen näkökulmasta. Voitte esimerkiksi kirjoittaa kirjeen poliittiselle päättäjälle.

Rauhanketju

Kerätkää rauhaan liittyviä ajatuksia ja punokaa niistä silmukoita rauhanketjuun. Miten rauhaa voisi edistää omassa lähipiirissä, maanlaajuisesti tai globaalilla tasolla? Antakaa mielikuvituksen lentää! Tarvikkeiksi tarvitsette puhtaista maitotölkeistä leikattuja suikaleita, vedenkestäviä tusseja ja nitojan. Kirjoittakaa rauhanajatuksenne suikaleiden valkoiselle puolelle ja kiinnittäkää ne toisiinsa nitoamalla. Vinkki: rauhanketjun valmistaminen on oiva aktiviteetti myös esimerkiksi kouluvierailuilla!

Oletko täysin samaa mieltä vai täysin eri mieltä?

Tähän harjoitteeseen tarvitsette tilan, jonka vastakaisille seinille on mahdollista kiinnittää julisteet, joista toisessa lukee "Täysin samaa mieltä" ja toisessa "Täysin eri mieltä". Harjoitteeseen osallistuville tulee kertoa väitteitä sodasta ja rauhasta. Osallistujien tulee jokaisen väitteen jälkeen siirtyä huoneessa paikkaan, joka kertoo kunkin osallistujan oman kannan väitteeseen. Osallistujien on mahdollista sijoittua aivan huoneen ääripäihin tai seinien välimaastoon. Voitte käyttää harjoituksessa esimerkiksi seuraavia väitteitä:

- Sota ei ole koskaan oikeutettu.
- Kaikki on sallittua sodassa ja rakkaudessa.
- Valtiolla tulee olla oikeus puolustautua asein toista valtiota vastaan.
- Ihmisellä tulee olla oikeus puolustaa itseään väkivalloin.
- Sodassa tärkeintä on sodan voitto.
- Rauha on mahdollista rakentaa ilman väkivaltaa.
- Ilman väkivaltaa on mahdotonta sotia.

Kunkin väitteen esittämisen jälkeen voitte yhdessä keskustella väitteen herättämistä ajatuksista. Millä

perusteella kukin osallistuja sijoittui huoneeseen niin kuin sijoittui? Millaisia ajatuksia oli sijoittumisen taustalla? Voitte myös herättää keskustelua siitä, oliko muilla ryhmän jäsenillä vaikutusta siihen, mihin kohtaan kukin huoneessa asettui.

Sotapropaganda

Tutustukaa sotapropagandan käsitteeseen ja verkosta löytyviin sotapropagandajulisteisiin. Keskustelkaa siitä, mikä on sotien aikana julkaistujen kuvien tarkoitus. Kuka julisteet on tuottanut ja julkaissut? Miksi ne on tehty? Millaisia näkökulmia julisteiden kuvitus ja tekstit pyrkivät nostamaan sodan aikana esiin? Millaisia seurauksia ajattelette sotapropagandalla olevan?

Velka

Eettinen sijoittaminen

Jos teillä on sijoituksia, ottakaa selvää mihin rahojanne käytetään. Oletteko sijoittaneet varanne eettisesti kestävällä tavalla? Useilla pankeilla on jo tarjota eettisen sijoittamisen työkaluja. Kannattaa kuitenkin selvittää, mitä eettinen sijoitusratkaisu pitää sisällään, koska niihinkin saattaa liittyä ongelmia.

Opintopiiri

Järjestäkää opintopiiri liittyen esimerkiksi kehitysmaiden velkaongelmaan. Valitkaa jokin tietty kirja

tai artikkeli, jonka jokainen lukee ennen opintopiiriä. Valitkaa lisäksi lukupiirille alustaja, joka esittelee kokoontumisen alussa kyseisen kirjan tai artikkelin sisällön. Tämän jälkeen voitte keskustella aiheesta yhdessä.

Teemailta

Järjestäkää yhteinen teemailta jonkin toisen alueella toimivan järjestön kanssa. Vaihtoehtoisesti voitte pyytää omiin iltoihinne jonkin tietyn aiheen asiantuntijoita kertomaan teille kiinnostavasta aiheesta. Kutsukaa tällaisiin iltoihin tutustumaan myös ihmisiä, jotka eivät vielä ole mukana Changemakerin toiminnassa.

Lainaneuvottelut

Pankit myöntävät lainaa henkilöille, joilla on mahdollisuus maksaa velka pankille takaisin. Valtiöt puolestaan myöntävät lainaa kehitysmaille, vaikka kehitysmailla on ongelmia lainan takaisinmaksussa. Lainojen takaisinmaksu muodostaa kehitysmaille valtavia ongelmia. Ne eivät pysty huolehtimaan kansalaisistaan ja kehityksestään, koska suurin osa valtion menoista menee lainojen takaisin maksuun. Järjestäkää improvisoitu roolipeli, jonka aiheena on lainaneuvottelu. Valitkaa keskuudestanne pankin edustaja ja lainaa pyytävät osapuolet. Millaisia asioita lainaneuvotteluissa käydään läpi? Millaista valtaa kunkin osapuolen

on mahdollista käyttää neuvotteluissa? Millainen asema osapuolilla on? Millaiset tekijät tähän asemaan vaikuttavat? Millaisia tuntemuksia osapuolille syntyy lainaneuvotteluissa? Pohtikaa samoja kysymyksiä myös kehitysmaiden velkaongelman ja kehitysmaille lainaamisen kannalta. Mikä neuvottelutilanteessa on ongelmallista? Psst! Roolipelin tarkoituksena on samaistuminen roolihenkilöön. Toisen ihmisen asemaan samaistuminen auttaa ajattelemaan asioita eri näkökulmista.

Sarjakuvilla tunnettavuutta

Itse tehdyt sarjakuvat ovat loistava keino ilmaista jotain ideaa, faktaa tai ajatusta. Ne herättävät huomiota ja ovat voimakas keino kommunikoida. Voitte tehdä itse sarjakuvia, joilla pyritte rohkaisemaan keskustelua jostakin ajankohtaisesta kysymyksestä. Ette tarvitse muuta kuin paperia, kyniä ja mahdollisuuden kopioida sarjakuvianne sekä hyvän tarinan. Kannattaa kiinnittää huomiota myös paikkoihin, joihin levitätte sarjakuvia. Katso lisätietoa tästä menetelmästä osoitteesta worldcomics.fi.

Media-analyysi

Tarkkailkaa viikon tai jonkin muun ajanjakson ajan yhtä tai useampaa viestintä, esimerkiksi paikallista sanomalehteä tai sen verkkosivuja, blogikirjoituksia, televisiouutisia tai nettivideoita. Kirjoittakaa ylös,

millaisia globaaliin talouteen liittyviä ilmiöitä niissä käsiteltiin. Millaisesta näkökulmasta näistä ilmiöistä kirjoitettiin tai uutisoitiin? Olisiko ilmiöihin löydettyä myös toisenlainen näkökulma? Vaihtoehtoisesti voitte myös keskittyä johonkin tiettyyn talouden ilmiöön, kuten kehitysmaiden velkaongelmaan tai vapaakauppasopimuksiin, ja pohtia, miten sitä käsiteltiin erilaisissa viestimissä. Oliko ilmiöön liittyvä viestintä yksipuolista vai tarjosiko se useita erilaisia näkökulmia? Miten kyseisestä ilmiöstä tulisi ylipääntään viestiä?

Sananselityspeli

Viettäkö peli-ilta pelaten sananselityspeliä. Jokainen osallistuja selittää vuorollaan globaaliin talouteen liittyviä sanoja, joita muut pyrkivät arvaamaan.

Jokaisella on vuorollaan minuutti aikaa selittää sanoja toisille. Pyrkimyksenä on selittää mahdollisimman monta sanaa minuutissa mainitsematta kortissa lukuvaa sanaa tai sen osia. Voitte etukäteen sopia, kuinka monta kierrosta haluatte peliä pelata. Voittaja on se, joka ehtii arvaamaan sanoja eniten.

Esimerkkejä selitettävistä sanoista: kehitysmaiden velkaongelma, laina, YK, Maailmanpankki, IMF, veroparatiisi, OECD, bruttokansantuote, pääomapako, holding-yhtiö, korko, epäoikeutettu velka, vapaakauppasopimus, veronkierto, investointisuoja, velkasovittelu, BRICS-maat, rahoitusmarkkinavero, siirtohinnoittelu, verosuunnittelu... Keksikää itse lisää! Jos jonkin sanan merkitys jäi mietityttämään, voitte tarkistaa sen Changemakerin nettisivuilta.

Ympäristö

Teot ympäristön vuoksi

Pohdi ensin yksin, millaisia tekoja teet ympäristön puolesta arjessasi tai miten voisit muuttaa elämäntyyliäsi entistä ekologisemmaksi. Esitelmää ryhmässä toisillenne omat tekonne ja ideanne. Kirjatkaa ajatukset ylös. Olivatko kaikkien teot ja ideat samanlaiset vai esittelikö joku asian, mitä et itse tullut ajatelleeksi? Pohtikaa yhdessä, millaisia seurauksia näillä teoilla ja ideoiden toteuttamisella on ympäristöön meillä ja muualla.

Tavaravaihtotori

Perustakaa tavaravaihtotori. Sopikaa, että jokainen osallistuja tuo mukanaan muutaman tavarain tai vaatekappaleen, jolle ei itsellä ole enää käyttöä. Voitte esitellä toisillenne tuomianne tavaroita ja saatatte löytää tavaralle uuden tarvitsevan omistajan. Miettikää, mitä hyötyä tällaisesta tavaravaihdosta on.

Tuunausilta

Voitte järjestää korjaus- tai tuunausillan. Tuokaa iltaan vanha kaapin perukoille unohtunut tavara tai vaatekappale, jota haluatte korjata tai uudistaa entistä ehommaksi, jotta sille olisi taas käyttöä. Ottakaa iltaan mukaan kotoa löytämiänne välineitä tai materiaaleja, joilla voitte ajatella korjaavanne tai

uudistavanne tavaroita (esimerkiksi nappeja, nauhoja ja kangaspaloja). Yhdessä tavarankorjaaminen tai tuunaaminen on mukavampaa, ja tavarankäyttöikä pitenee. Mitä hyötyä ajattelette tällaisesta toiminnasta olevan ympäristön kannalta?

Media-analyysi

Sopikaa seuraavanne viikon ajan paikkakuntanne päivälehteä tai päivälehdien verkkosivuja. Voitte seurata myös muita viestintävälineitä. Leikatkaa talteen tai kirjatkaa ylös mielestänne kaikki ympäristöön liittyvät uutiset tai artikkelit, jotka tavoittivat teidät. Kootkaa uutisista taulu esimerkiksi suurelle pihalle. Millaisia asioita media nostaa ympäristöstä esiin? Millaisten asioiden ympärillä median keskustelu ympäristöstä liikkuu? Koetteko jonkun näkökulman puuttuvan viestintävälineiden esiin nostamista ympäristöaiheista? Vaihtoehtoisesti voitte myös seurata jotain tiettyä ilmiötä, kuten ilmastonmuutosta, käsittelevää uutisointia. Mitkä uutisoitavista asioista mielestänne olivat sellaisia, joissa ilmenee jollain lailla ilmastonmuutos? Millaisia ongelmia ilmastonmuutos aiheuttaa maailmassa? Miten ilmastonmuutoksen vaikutuksia voisi ehkäistä?

Vesijalanjälki

Vesijalanjälki on mittari, jolla kuvataan tuotteen kasvatuksen ja tuotantoon käytettävän veden määrää, eli eräänlaisen "piiloveden" kokonaismäärää. Lopputuotteessa veden määrä saattaa olla lähes olematon, mutta tuotteen valmistuksessa vettä on saattanut kulua yllättävän paljon. Keskeistä on tällöin tuotteen valmistusmaa. Onko tuote valmistettu alueella, jossa on muutenkin pulaa puhtaasta vedestä? Tutustukaa vesijalanjälkikäsitteeseen ja mitatkaa kuluttamanne veden määrä osoitteessa waterfootprint.org.

Hiilijalanjälkitesti

Minkä verran tuotat itse ilmastoa rasittavaa hiilidioksidia? Käykää mittaauttamassa oman hiilijalanjälkenne suuruus. Hiilijalanjälkitesti löytyy ainakin täältä: ilmasto.org. Miten voisitte pienentää jalanjälkenne suuruutta?

Maailman ympäristöpäivä

Vuositain 5. kesäkuuta vietetään YK:n lanseeraamaa Maailman ympäristöpäivää. Tänä päivänä on hyvä ajankohta muistuttaa läheisiä ja myös muita ihmisiä puhtaan ympäristön tärkeydestä.

Ekologisuus kuluttamisessa

Miettikää joulun alla porukalla, mitä voisitte antaa läheisellenne lahjaksi perinteisen tavaralahjan sijaan. Voitte tutustua esimerkiksi Kirkon Ulkomaanavun Toisenlaiseen Lahjaan ja keskustella tällaisen toiminnan merkityksestä kehitysmaassa elävien ihmisten elämään.

Mielipidevaikuttaminen

- Laatikaa mielipidekirjoitus jostakin tärkeänä pitämästänne asiasta. Voitte myös osallistua keskusteluun ympäristön puolesta eri verkkosivujen keskustelupalstoilla.
- Miten ekologisuus ilmenee omassa lähipiirissänne, kuten perheessä, koulussa tai työssä? Voisitteko vaikuttaa jollain tavalla oman lähipiiriinne ekologisuuteen? Pohtikaa yhdessä keinoja, joilla saisitte perheenne, ystävännne tai jopa opettajanne käyttäytymään ekologisemmin.
- Vaihtakaa vihreään sähköön tai houkutelkaa perheenne vaihtamaan siihen. Voitte myös kampanjoida oman seurakuntanne, yhdistysten tai yritysten käyttämän energian muuttamiseksi.
- Reilu kauppa edistää kehitysmaiden pien- ja viljelijöiden taloudellisia ja sosiaalisia oloja. Kannustakaa koulunne opettajat suosimaan opettajanhuoneessa vain reiluja tuotteita. Voitte myös koittaa "reiluttaa" oman seurakuntanne, kuntanne

tai kaupunkinne. Kunnan, kaupungin tai seurakunnan on mahdollista saada Reilun kaupan arvonimi siitä, että kunnassa, kaupungissa tai seurakunnassa edistetään eettistä kuluttamista. Lisää tietoa Reilun kaupan arvonimestä löytyy osoitteesta reilukauppa.fi.

- Kirkon ympäristödiplomi on seurakuntia varten kehitetty väline, joka auttaa niitä täyttämään vastuutaan luomakunnasta. Haastakaa seurakuntanne hankkimaan Kirkon ympäristödiplomi. Lisätietoa Kirkon ympäristödiplomista löytyy osoitteesta sakasti.evl.fi.

Veden arvo

Millainen rooli vedellä on jokapäiväisessä elämässänne? Pohtikaa ensin mielessänne, mihin tarvitsette päivän mittaan vettä. Tämän jälkeen jakakaa pohdintanne toisillenne. Kirjoittakaa väljästi suurelle pahville, millaisiin askareisiin tarvitsette vettä päivän mittaan. Kattakaa jokaiselle askareelle vesilasillinen. Montako vesilasillista saitte katettua pahville? Nyt tehtävänne on jättää vain kolmelle päivän toimelle vesilasillinen. Mitkä ovat ne kolme tärkeintä päivittäistä asiaa, joita ilman ette voisi olla? Mitä tekisitte, jos puhtaan veden saaminen loppuisi? Minkälaisia seureauuksia puhtaan veden loppumisella olisi elämässänne? Mitä tekisitte tilanteessa, jossa teillä ei olisi puhdasta vettä käytössänne?

LUKU- JA ELOKUVAVINKIT

LUKUVINKKEJÄ:

Rauha

ADICHIE, CHIMAMANDA NGOZI: Kotiinpalaajat. Otava. Helsinki, 2014.

ADICHIE, CHIMAMANDA NGOZI: Puolikas keltaista aurinkoa. Otava. Helsinki, 2010.

ALM, OILI & JUNTUNEN, TAPIO (TOIM.): Inhimillistä turvallisuutta rakentamassa – Näkökulmia ja käytännön esimerkkejä. KATU. Helsinki, 2010.

CHUA, AMY: Maailma liekeissä – Globaali markkinatalous, demokratia ja konfliktit. Suomen Rauhanpuolustajat. Like. Helsinki, 2006.

DE WAAL, ALEX (TOIM.): Unohdettujen sotien Afrikka. Suomen Rauhanpuolustajat. Like. Helsinki, 2000.

HOSSEINI, KHALED: Leijapoika. Otava. Helsinki, 2004.

ISMAEL, BEAH: Leikin loppu – Lapsisotilaan muistelmät. Like. Helsinki, 2007.

KALDOR, MARY: Uudet ja vanhat sodat – Järjestäytynyt väkivalta globalisaation aikakaudella. Taifuuni. Helsinki, 2001.

KOIVUROVA, TIMO & PIRJATANNIEMI, ELINA (TOIM.): Ihmisoikeuksien käsikirja. Tietosanoma. Helsinki, 2014.

MERIKALLIO, KATRI: Miten rauha tehdään – Ahtisaari ja Aceh. WSOY. Helsinki, 2006.

MÄNNISTÖ, ANTTI (TOIM.): Miksi soditaan? Vastapaino. Tampere, 2003.

PYKÄLÄ, JARMO: Suomalainen asekauppa – Rahan,

vallan ja sodan ytimessä. Suomen Rauhanpuolustajat. Like. Helsinki, 2014.

REIME, HANNU: Israel/Palestiina – Kahden kansan luvattu maa. Suomen Rauhanpuolustajat. Like. Helsinki, 2011.

SAFERGLOBEN VUOSITTAISET ASEVIENTIRAPORTIT. Saferglobe.fi.

TIETÄVÄINEN, VILLE: Näkymättömät kädet. WSOY. Helsinki, 2011.

UZODINMA, IWEALA: Ei kenenkään lapset. Gummerus. Helsinki, 2007.

VIITANEN, KAISA & TÄHJÄ, KATJA: Paperittomat. HS kirjat. Helsinki, 2010.

Velka

AIRAKSINEN, JAANA: Maailmankauppaa kaikille. Suomen Rauhanpuolustajat. Like. Helsinki, 2003.

BALES, KEVIN: Nykyaajan orjat ja miten heidät vapautetaan. Into. Helsinki, 2013.

ESKELINEN, TEPPO: Kansainvälinen velkasovittelu – Analyysi eri toteutustavoista. Kepa, 2008. (löytyy sivustolta kepa.fi)

ESKELINEN, TEPPO (TOIM.): Kehitysmaiden epäoikeutettu velka – Mitä sille pitäisi tehdä. NIGD ja Attac ry, 2009. (löytyy sivustolta into-ebooks.com)

ESKELINEN, TEPPO & SEHM PATOMÄKI, KATARINA (TOIM.): Globaalin velkaliikkeen seuraavat askeleet. NIGD ja Attac, 2007. (löytyy sivustolta attac.fi)

ESKELINEN, TEPPO & SORSA, VILLE-PEKKA: Hyvä talous. Like. Helsinki, 2011.

FELBER, CHRISTIAN: Näkyvä käsi – Kohti yhteishyvän taloutta. Gaudeamus. Helsinki, 2013.

GOULD, JEREMY (TOIM.): The New Conditionality – The Politics of Poverty Reduction Strategies. Zed Books. Lontoo, 2005.

KUVAJA, SARI: Hyvä raha – Ihmiset ja yhteisöt maailmaa parantamassa. Kirjapaja. Helsinki, 2010.

KÄÄRIÄINEN, MATTI: Kehitysavun kirous. Into. Helsinki, 2014.

MADER, MAX & ROTHENBÜHLER ANDRÉ (TOIM.): How to Challenge Illegitimate Debt – Theory and Legal Case Studies. AFP, 2009. (löytyy sivustolta debtireland.org)

NILSSON, EVA & STAFFANS, LOTTA: Afrika på bordet. Empati förlag media, 2012.

PATOMÄKI, HEIKKI & TEIVAINEN, TEIVO: Globaali demokratia. Gaudeamus. Helsinki, 2003.

SHAXSON, NICHOLAS: Aarresaaret – Miehet jotka ryöstivät maailman. Into. Helsinki, 2012.

SORSA, VILLE-PEKKA (TOIM.): Kehityksen kestävä rahoitus. Attac. Helsinki, 2007. (löytyy myös sivustolta attac.fi)

TAMMILEHTO, OLLI: Rahdin rikokset. Into. Helsinki, 2009.

YLÖNEN, MATTI: Mahti kukkarossa – Johdatus Maailmanpankkiin ja IMF:ään. Into. Helsinki, 2012.

YLÖNEN, MATTI: Veroparatiisit – 20 ratkaisua varjotalouteen. Into. Helsinki, 2008.

YLÖNEN, MATTI & KUUSELA, HANNA (TOIM.): Maailmantalouden ABC ja D. Attac. Helsinki, 2012. (löytyy myös sivustolta attac.fi)

Ympäristö

BALANYÄ, BÉLEN YM. (TOIM.): Vettä kaikille – Yksityistämisen oikeudenmukaisia vaihtoehtoja. Suomen rauhanpuolustajat. Like. Helsinki, 2006.

BARLOW, MAUDE: Veden varassa – Globaali kamppailu oikeudesta veteen. Suomen Rauhanpuolustajat. Like. Helsinki, 2013.

BERNERS-LEE, MIKE: How Bad are Bananas? The Carbon Footprint of Everything. Profile Books. Lontoo, 2010.

BOVET, PHILIPPE (TOIM.): Ympäristöatlas – Nykytila ja tulevaisuus. Into. Helsinki, 2008.

FLANNERY, TIM: Ilmaston muuttajat. Otava. Helsinki, 2006.

GUSTAFSSON, JAANA (TOIM.): Maailmanlaajuiset ympäristöongelmat – Uhkakuvista yhteistyöhön. Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen julkaisu. Turku, 2005.

HAILA, YRJÖ & JOKINEN, PEKKA (TOIM.): Ympäristöpolitiikka – Mikä ympäristö, kenen politiikka. Vastapaino. Tampere, 2001.

HAKKARAINEN, OUTI & KÄKÖNEN, MIRA (TOIM.): Kenen

- ilmasto? Like. Helsinki, 2010.
- IHALAINEN, J.K. (TOIM.):** Särjetty maa – Tarinoita etelästä ja pohjoisesta. Siemenpuu-säätiö. Sammakko. Turku, 2015.
- ISOMÄKI, RISTO:** Luvassa lämpenevää – Ilmastonmuutos ja sen seuraukset. Suomen luonnonsuojeluliitto ry ja Ympäristö ja kehitys ry. Helsinki, 1996.
- ISOMÄKI, RISTO:** Sarasvatin hiekkaa. Tammi. Helsinki, 2005.
- ISOMÄKI, RISTO:** Öljypalmukysymys. Into. Helsinki, 2011.
- ISOMÄKI, RISTO:** 34 tapaa estää maapallon ylikuumeneminen. Tammi. Helsinki, 2009.
- KARI, EMMA & RANTA, KUKKA:** Kalavale – Tyhjenevä meri ja ihmiset sen rannalla. Into. Helsinki, 2012.
- KARTTUNEN, KAISA; KIHLESTRÖM, LAURA & TAIVALMAA, SANNA-LIISA:** Nälkä ja yltäkylläisyys – Ruokaturva maailmassa. Gaudeamus. Helsinki, 2014.
- KOIVUROVA, TIMO:** Johdatus kansainväliseen ympäristöoikeuteen. Tietosanoma. Helsinki, 2012.
- KUUSISTO, ESKO & KÄYHKÖ, JUKKA:** Globaali muutos. Otava. Helsinki, 2004.
- LANG, CHRIS:** Tehtaan varjossa – Selluteollisuus matkalla etelään. Into. Helsinki, 2008.
- LAPPALAINEN, ELINA:** Syötäväksi kasvatetut – Miten ruokasi eli elämänsä. Atena. Jyväskylä, 2013.
- LYYTIMÄKI, JARI:** Unohdetut ympäristöongelmat. Gaudeamus. Helsinki, 2006.
- LÄHDE, VILLE:** Niukkuuden maailmassa. Niin & näin. Tampere, 2013.
- MAAILMAN TILA -RAPORTIT.** Worldwatch Institute: worldwatch.org
- MEADOWS, DONELLA; RANDERS, JORGEN & MEADOWS, DENNIS:** Kasvun rajat – 30 vuotta myöhemmin. Gaudeamus. Helsinki, 2005.
- PARTANEN, RAULI; PALOHEIMO, HARRI & WARIS, HEIKKI:** Suomi öljyn jälkeen. Into. Helsinki, 2013.
- TELL, JOHAN:** 100 tekoa maapallon puolesta... Otava. Helsinki, 2007.
- TOIVIAINEN, PASI:** Ilmastonmuutos. Nyt. – Muistiinpanoja maailmanlopusta. Otava. Helsinki, 2008.
- WEISMAN, ALAN:** Maailma ilman meitä. Atena. Jyväskylä, 2010.
- ### Muita mielenkiintoisia kirjoja
- AITTOKOSKI, HEIKKI:** Narrien laiva. HS Kirjat. Helsinki, 2013.
- DAHL, RITA:** Rajanylityksiä. Ivan Rotta & Co. Kangasniemi, 2012.
- DAVIS, MIKE:** Planet of Slums. Verso. 2006.
- JOHANSSON, FRANK (TOIM.):** Hyvän tekeminen ja valta – Humanitarismin kriittistä tarkastelua. Gaudeamus. Helsinki, 2013.
- LAPPÉ, FRANCES MOORE; COLLINS, JOSEPH; ROSSETT, PETER & ESPARZA, LUIS:** 12 myyttiä maailman nälästä. Like. Helsinki, 2000.

LIEVONEN, OUTI & PETTERSON, JUHA (TOIM.): Tulloon sinun valtakuntasi – Velka, ympäristö, rauha. Suomen piipilaseura. Helsinki, 2011.

LÖFSTRÖM, JAN (TOIM.): Voiko historiaa hyvittää? – Historiallisten vääryyksien korjaaminen ja anteeksiantaminen. Gaudeamus. Helsinki, 2012.

MOILALA, OUTI: Tappajafarkut ja muita vastuuttomia vaatteita. Into. Helsinki, 2013.

NORDLUND, LASSE & DORFF, MARIA: Elämämme perusteista. Palladium. Siuro, 2008.

PRUUKI, HELI: Muuta maailmaa. LK-kirjat. Helsinki, 2008.

SARAMÄKI, RINNA: Hyvän mielen vaatekaappi – Ratkaise omat vaatepulmasi ja samalla globaalin muotiteollisuuden epäkohdat. Atena. Jyväskylä, 2013.

ELOKUVAVINKKEJÄ

AUTOLLA NEPALIIN – UNELMIEN ELOKUVA, 2014. Ohjaus: Timo Peltokangas, käsikirjoitus: Juho Leppänen.

BLOOD DIAMOND – VERITIMANTTI, 2006. Ohjaus: Edward Zwick, käsikirjoitus: Charles Leavitt.

COWSPIRACY: THE SUSTAINABILITY SECRET, 2014. Käsikirjoitus ja ohjaus: Kip Andersen & Keegan Kuhn.

THE DAY AFTER TOMORROW, 2004. Käsikirjoitus ja ohjaus: Roland Emmerich.

FOOD, INC., 2008. Ohjaus: Robert Kenner, käsikirjoitus: Robert Kenner, Elise Pearlstein & Kim Roberts.

LE HAVRE, 2011. Käsikirjoitus ja ohjaus: Aki Kaurismäki.

HOME, 2009. Ohjaus: Yann Arthus-Bertrand.

HOTEL RWANDA – HOTELLI RUANDA, 2004. Ohjaus: Terry George, käsikirjoitus: Keir Pearson & Terry George.

I AM, 2010. Käsikirjoitus ja ohjaus: Tom Shadyac.

AN INCONVENIENT TRUTH – EPÄMIELLYTTÄVÄ TOTUUS, 2006. Ohjaus: Davis Guggenheim.

INGLOURIOUS BASTERDS – KUNNIATTOMAT PASKIAISET, 2012. Käsikirjoitus ja ohjaus: Quentin Tarantino.

IT'S A GIRL, 2012. Ohjaus: Evan Grae Davis.

KATASTROFIN AINEKSIA, 2008. Käsikirjoitus ja ohjaus: John Webster.

THE LAST KING OF SCOTLAND, 2006. Ohjaus: Kevin Macdonald, käsikirjoitus: Peter Morgan & Jeremy Brock.

LORD OF WAR, 2005. Käsikirjoitus ja ohjaus: Andrew Niccol.

PEARL HARBOR, 2001. Ohjaus: Michael Bay, käsikirjoitus: Randall Wallace.

SAVING PRIVATE RYAN – PELASTAKAA SOTAMIES RYAN, 1998. Ohjaus: Steven Spielberg, käsikirjoitus: Robert Rodat.

SKIN, 2008. Ohjaus: Anthony Fabian, käsikirjoitus: Anthony Fabian & Helen Crawley.

SÄILÖTTYJÄ UNELMIA, 2012. Ohjaus: Katja Gauriloff, käsikirjoitus: Katja Gauriloff, Joonas Berghäll & Jarkko T. Laine.

TAMBIÉN LA LLUVIA – SADE KUULUU MEILLE, 2011. Ohjaus: Icíar Bollain, käsikirjoitus: Paul Laverty.

**TAVARATAIVAS: TARINA MIEHESTÄ JOKA LUOPUI KAIKES-
TA JA SAI ENEMMÄN, 2013.** Käsikirjoitus ja ohjaus:
Petri Luukkainen.

**A THOUSAND TIMES GOOD NIGHT – TUHAT KERTAA HYVÄÄ
YÖTÄ, 2007.** Ohjaus: Erik Poppe, käsikirjoitus: Harald
Rosenløw-Eeg & Erik Poppe.

VIRUNGA, 2014. Ohjaus: Orlando von Einsiedel.

THE WHISTLEBLOWER, 2010. Ohjaus: Larysa Kondracki,

käsikirjoitus: Larysa Kondracki & Ellis Kirwan.

THE YES MEN, 2003. Ohjaus: Dan Ollman, Sarah Price &
Chris Smith.

THE YES MEN FIX THE WORLD, 2009. Ohjaus: Mike Bo-
nanno, Andy Bichlbaum & Kurt Engfehr.

THE 11TH HOUR – YHDESTOISTA HETKI, 2007. Käsikirjoitus
ja ohjaus: Leila Connors Petersen & Nadia Connors.

LISÄTIETOA NETISTÄ

Amnesty International | amnesty.fi
Attac | attac.fi
EAPPI – Ecumenical Accompaniment Programme in
Palestine and Israel | eappi.org
Eettisen kaupan puolesta ry | eetti.fi
Ekumeeninen vastuuviikko | vastuuviiikko.fi
Fida International | fida.fi
Finnwatch ry | finnwatch.org
Globaalikasvatus (Kepa) | globaalikasvatus.fi
Greenpeace Suomi | greenpeace.org/finland/fi
Ihmisoikeudet.net -sivusto | ihmisoikeudet.net
Kehitys -lehti (Ulkoasiainministeriö) | kehityislehti.fi
Kepa ry | kepa.fi
Kirkon Ulkomaanapu | kirkonulkomaanapu.fi
Luonto-Liitto | luontoliitto.fi

Maailma.net | maailma.net
Maailman kuvalehti (Kepa) | maailmankuvalehti.fi
Maan ystävät | maanystavat.fi
Pakolaisneuvonta ry | pakolaisneuvonta.fi
Reilun kaupan edistämisyhdistys ry | reilukauppa.fi
SaferGlobe | saferglobe.fi
Solidaarisuus | solidaarisuus.fi
Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskus | sask.fi
Suomen Lähetysseura | suomenlahetykseura.fi
Suomen Pakolaisapu ry | pakolaisapu.fi
Suomen Punainen Risti | punainenristi.fi
The Ulkopolitist | ulkopolitist.fi
Vapaa liikkuvuus | vapaaliikkuvuus.net
WWF Suomi | wwf.fi
Yhteisvastuu-keräys | yhteisvastuu.fi

CHANGEMAKER ON OSA KIRKON ULKOMAANAPUA

Changemaker toimii Kirkon Ulkomaanavun yhteydessä. Ulkomaanapu palkkaa Changemaker-verkoston työntekijät ja tukee Changemakera muun muassa antamalla verkoston käyttöön toimisto- ja kokoustiloja sekä vastaamalla Changemakerin tieto- ja taloushallinnon tarpeisiin. Muita Ulkomaanavun yhteydessä toimivia vapaaehtoisyhteisöjä ovat Naisten Pankki, EAPPI ja Opettajat Ilman Rajoja -verkosto.

Kirkon Ulkomaanapu on Suomen suurin kehitysyhteistyöjärjestö ja toiseksi suurin humanitaarisen avun antaja. Se toimii noin 20 maassa, siellä missä hätä on suurin. Työtä tehdään kaikkein köyhimpien ihmisten kanssa uskontoon, etniseen taustaan tai poliittiseen vakaumukseen katsomatta. Työn pohjana on oikeusperustaisuus, mikä tarkoittaa, että sitä ohjaavat tasa-arvo, syrjimättömyys ja vastuullisuus. Työn strategiset teemat ovat oikeus rauhaan, oikeus koulutukseen ja oikeus toimeentuloon.

Pysyvä muutos kehitysmaissa voi syntyä vain pitkäjänteisessä yhteistyössä paikallisten yhteisöjen ja ihmisten kanssa. Kirkon Ulkomaanapu sitoutuu tekemään työtä, kunnes avun tarpeessa olevat ihmiset pystyvät itse hankkimaan toimeentulonsa ja tyydyttämään perustarpeensa. Köyhyyden vähentäminen

edellyttää rauhaa ja ihmisoikeuksien toteutumista. Siksi työtä tehdään aina näiden molempien toteutumisen puolesta. Ulkomaanapu haluaa rohkaista sekä päättäjiä että kaikkia suomalaisia vaikuttamaan rakenteisiin, jotka aiheuttavat köyhyyttä, väkivaltaa ja ihmisoikeusloukkauksia.

Valtaosa Kirkon Ulkomaanavun avustusvaroista saadaan yksityisiltä lahjoittajilta, ulkoministeriöltä, seurakunnilta ja kansainvälisiltä rahoittajilta. Lahjoitusvaroista yli 80 prosenttia ohjataan avustustyöhön. Kotimaan toimintojen ja yleishallinnon kulujen osuus on alle 20 prosenttia. Suurin osa tuesta suuntautuu Afrikkaan. Siellä avustustarvetta ovat aiheuttaneet etenkin poliittiset epävakaisuudet, pitkittyneet kriisit ja luonnonkatastrofit. Toiseksi eniten avustusvaroja ohjataan Aasiaan, jossa köyhiä on lukumääräisesti eniten.

Kirkon Ulkomaanapu on ulkoministeriön kumppanuusjärjestö ja kirkkojen kansainvälisen avustusverkoston ACT-allianssin perustajajäsen. ACT-allianssi muodostaa yhden maailman suurimmista avustusorganisaatioista. Sen kokonaisvolyymi on 1,6 miljardia euroa vuodessa ja sillä on toimintaa 140 maassa. ACT:ssa on mukana yli sata avustusorganisaatiota.

Kirkon Ulkomaanapu/Changemaker
Eteläranta 8, PL 210, 00131 Helsinki
www.changemaker.fi

KIRKON ULKOMAANAPU
actalliance